

לכבוד ל"ג בעומר הבא עלינו לטובה שמחת החבריא קדישא של רשב"י בפרשת קדושים כי בזכות הקדושה זוכים לאור מקיף המגרש את החיצונים

להמשיך על עצמנו שני אורות הללו, כי על ידי שאנו מקיימים המצוות כהלכתן, לפי הגבול הברור שקבע לנו הקב"ה בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, אנו זוכים להמשיך "אור פנימי" שיש לו גם כן גבול, בהיותו מצומצם בתוך פנימיות הגוף, ואילו על ידי שאנו מוסיפים לקיים המצוות בחומרות יותר מהגבול של שורת הדין, אנו זוכים להמשיך עלינו "אור מקיף" המאיר עלינו מבחוץ בלי גבול מצומצם, הנה דבריו הנשגבים בלשון קדשו:

"והנה ביאת האדם אל עולם הזה, להאיר רמ"ח איברי נשמתו על ידי רמ"ח מעשה המצוות שמקיימים בעולם הזה, והנה לכל מצוה יש גבול מוגבל אופן עשייתה כהלכותיה, זה כשר וזה פסול, אבל דקדוקי המצוות מה שכל אחד מישראל מדקדק בחומרות לעשותן באופן היותר נאות, לזה אין גבול מוגבל כי זה מחמיר בכך וכך, וזה מדקדק יותר... תדע ידידי שכל זה לא דבר ריק הוא, ואל תדמה בדעתך שאין זה מן הצורך, רק תתבונן אשר כל החומרות ומילי דחסידי בכל המצוות, מיצר צריכי מאד לנפש הישראל לקבל עול מלכות שמים שלימה כנ"ל.

דהנה כל מצוה מיוחדת להאיר איזה אבר באיברי נשמתו, הנה על ידי עשיית המצוה בפועל בגבול כפי הדין המוגבל, מאיר אור הפנימי של אותו האבר, שהאור הפנימי הוא גם כן מוגבל בגבול הכלי, ועל ידי מילי דחסידי והחומרות שעושה בהמצוות יותר מן הדין המוגבל, וזה הוא מבלי גבול כי כל אחד יכול להחמיר ביותר, הנה על ידו מאיר אור המקיף שבאותו אבר שהוא גם כן אינו נגבול בכלי, וכל מה שמדקדק האדם ביותר ומחמיר ביותר באופני עשיית המצוה הוא מאיר ביותר ברחוק את האור המקיף."

ויש להעיר כי מצינו מקור נפלא לחידוש הגדול של ה"בני יששכר" בדברי המקובל האלקי רבי מנחם עזריה מפאנו זי"ע ב"כנפי יונה" (ח"א פ"א): "וכן נשמת אדם היא בסוד פנימי ומקיף... הפנימי הוא המוגבל לקיום התורה ומצוותיה, והחיצון הוא לצורך מה שאדם מחמיר על עצמו

לכבוד יום ל"ג בעומר הילולא דרבי שמעון בר יוחאי, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, להרחיב ולהעמיק הביאור בדרך עבודה במצות "קדושים תהיו", להבין ולהשכיל מהי התועלת הגדולה שיקדש אדם עצמו גם בדברים המותרים, כפי שלמדנו ממשנתו הטהורה של ה"בני יששכר" (תשרי מאמר י אות ז), שעמד על המחקר לבאר ענין זה כמו שהוא שואל בלשון קדשו: "מהראוי לתת לב, מה הוא השבח אל האדם שעושה מצוות ביתרון ובחומרות יותר ממה שנצטווה".

מבאר ה"בני יששכר" בדברי קדשו הענין בזה, על פי יסוד גדול המבואר בכתבי רבינו האריז"ל (ע"ה) שער ב ענף ג), שכל אדם צריך להמשיך על עצמו אור ה' כדי לזכך את גופו הגשמי והחומרי. אור זה הנמשך על האדם מתחלק לשני אורות, אור אחד הוא "אור פנימי", שהוא אור ה' המתלבש בפנימיות האדם ומאיר בתוך גופו, ואור אחד הוא "אור מקיף", שהוא אור ה' המקיף את גוף האדם ומאיר עליו מבחוץ.

והנה שני אורות אלו, הפנימי והמקיף, מזככים את הגוף החומרי של האדם, כי האור הפנימי שמתלבש בפנימיות הגוף מאיר ומזכך את החלק הפנימי של הגוף, ואילו האור המקיף שמאיר ומקיף על גוף האדם מבחוץ מזכך את החלק החיצוני של הגוף, ועל ידי שני האורות הללו מזדכך גופו של האדם, שהוא בגדר כלי שמחזיק בתוכו את הנשמה, הנה דברי האריז"ל בלשון קדשו:

"דע כי הנה האור כולו שוה, וכאשר נכנס ונתלבש תוך הכלי, אין הכלי יכול לסובלו כולו, ואז בחינת אור שלא יוכל לישאר בפנים, נשאר בחוץ בבחינת אור מקיף עליו, ואז שני אורות אלו מאירים בכלי, כי אור פנימי מאיר חצי עובי כותל מצד פנימי, ואור מקיף מאיר חצי עובי הכותל מצד החיצון, ועל ידי שני אורות אלו מאיר ומזדכך הכותל של הכלי מבית ומחוץ."

בזכות קיום המצוות דין זוכים לאור פנימי ובזכות הוספת החומרות זוכים לאור מקיף

והנה בא ה"בני יששכר" ומגלה לנו בדברי קדשו, מהי העבודה המוטלת עלינו שנזכה

בשבת קודש הבאה עלינו לטובה פרשת אחרי-קדושים, שהיא שבת שלפני ל"ג בעומר יומא דהילולא של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי, דבר בעתו מה טוב להתבונן במה שמבואר בזוהר הקדוש (פרשת קדושים פ"א), כי החבריא קדישא של רבי שמעון בר יוחאי שזכו ללמוד אצלו סודות התורה בתורת הקבלה, כאשר הגיעו לפרשת קדושים היו שמחים:

"תאני רבי אבא, פרשתא דא כללא דאורייתא היא, וחזמא דקושטא דגושפנקא היא. בפרשתא דא אתחדשו רזין עילאין דאורייתא, בעשר אמירן וגזרין ועונשין ופקודין עילאין, דכד מטאין חבריא לפרשתא דא הוו חדאין". פירוש: "שנה רבי אבא, פרשה זו היא כללות כל התורה וחזמא האמת. בפרשה זו נתחדשו סודות עליונים של התורה, בעשרה מאמרות וגזירות ועונשים ומצוות עליונות, שכאשר הגיעו החברים לפרשה זו היו שמחים."

עוד ראוי להתבונן במה שפתח הכתוב בפרשת קדושים (ויקרא יט-א): "וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם, איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו אני ה' אלקיכם". וצריך ביאור להבין הטעם שהסמך הקב"ה שלש מצוות: "קדושים תהיו", "איש אמו ואביו תיראו", "ואת שבתותי תשמורו", מהו הברית התיכון המקשר בין ג' מצוות אלו.

כל אדם צריך להמשיך על עצמו אור פנימי ואור מקיף כדי לזכך את הגוף

פתח דברינו יאיר לבאר תחילה המצוה הראשונה מג' המצוות: "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם". ופירש הרמב"ן הכוונה בזה, כי אחרי שהקב"ה הזהיר אותנו בפרשת אחרי להתרחק מכל העריות האסורות, הוסיף הקב"ה לצוות לנו "קדושים תהיו" להתקדש גם בדברים המותרים, כמו ששינו בגמרא (יבמות כ.): "קדש עצמך במותר לך", שלא ירדוף אדם למלא תאוות לבו בכל מה שהתירה התורה, כדי שלא יהיה בכלל כפי שמגדיר הרמב"ן "נבל ברשות התורה".

בני יששכר: על ידי קיום המצוה כדת וכדין שיש לו גבול, זוכים להמשיך אור פנימי בתוך הגבול של הגוף

"קדושים תהיו", על ידי שמוסיפים לקיים המצוות בחומרות שאין להן גבול, זוכים להמשיך אור מקיף שאין לו גבול

אריז"ל: "אין לך דבר שדוחה את הקליפות כמו אור המקיף, לפי שאין יכולת בקליפות לינק ולהתאחז בו"

רבי אורי מסטרעליסק זי"ע: "איש אמו ואביו תיראו", צריך להתיירא מהחלק של האם והאב שמא אינם בשלימות

הוא צדיק גמור באור המקיף ובאור פנימי, ואם שניהם נתכוונו לרעה, יהיה הבן ההוא רשע גמור באור מקיף ובאור פנימי. ואם האב נתכוון לטוב ואמו לרעה, אז יהיה אור המקיף של הבן צדיק ואור הפנימי רשע, ובהמשך הזמן יכוף המקיף את הפנימי ויהיה צדיק גמור, לפי שהמקיף כולל בתוכו את הפנימי ומהפכו לזכות".

מעתה יאירו עינינו להבין סמיכות המצוות "קדושים תהיו", שתתקדשו בחומרות ובגדרים אפילו בדברים המותרים, "כי קדוש אני ה' אלקיכם", ועל ידי זה תזכו להמשיך על עצמכם "אור מקיף" המגרש את החיצונים שלא יוכלו לשלוט בכם, ומוסיף הכתוב לפרש התועלת הגדולה בזה "איש אמו ואביו תיראו", שהרי צריך להתיירא מחלק האב והאם, שמא לא המשיכו על הבן אור מקיף ואור פנימי כיאות ועל ידי זה הוא עלול לחטוא ח"ו.

אמנם על ידי שתקיימו מצות "קדושים תהיו", שתקדשו עצמכם גם בדברים המותרים להוסיף גדרים וסייגים, תזכו להמשיך על עצמכם אור מקיף קדוש, ועל ידי זה תוכלו לתקן גם את חלק האב והאם, שהרי כפי שלמדנו מדברי האריז"ל, אור מקיף טוב יש בכוחו לכוף ולהפוך גם את האור פנימי לטוב.

הקשר הנפלא בין החוט המשולש "קדושים תהיו" יראת אב ואם ושמירת שבת

הנה מה טוב ומה נעים לבאר לפי זה גם הצלע השלישית של שבת קודש, איך היא מתקשרת בחוט המשולש בקודש "קדושים תהיו", "איש אמו ואביו תיראו", "ואת שבתותי תשמורו". נקדים מה שכתוב במצות שבת (ישעיה נח-ג): "וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מוכבד וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר".

כאשר נתבונן נראה שהזכיר הכתוב "וקראת לשבת עונג" שהוא מצות "עונג שבת", והזכיר גם כן "וכבדתו" שהוא מצות "כבוד שבת", ומפרש

לרצונו לתוספת קדושה... וזה האור המקיף הוא למעלה מן הכל ואין בו צמצום, לפיכך הוא יותר גדול מאד מאור פנימי".

נחזור לדברי ה"בני יששכר" שמוסיף לבאר התועלת הגדולה שיש בהמשכת האור המקיף על ידי ההידורים והחומרות בקיום המצוות:

"ותדע שעל ידי הארת אור מקיף בורחים כל החיצונים, כמה דאת אמר (דברים כח-י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא 'עליך', דייקא אור מקיף את איש הישראלי, ויראו ממך". ומקור הדבר בכתבי האריז"ל (שער הכוונות ברכת השחר דף ב טור ב): "אין לך דבר שדוחה את הקליפות כמו אור המקיף, לפי שאין יכולת בקליפות לינק ולהתאחז בו באור המקיף, ולכן הוא עומד בחוץ ואין לו פחד מן הקליפות".

כאשר נדקדק היטב בדברי האריז"ל, נשכיל להבין, שהוא מבאר לנו בזה ההבדל בין "אור פנימי" המתלבש בתוך הגוף, לבין "אור מקיף" שמקיף את הגוף מבחוץ, כי "אור פנימי" מצד שאינו גדול כל כך, יש חשש שהחיצונים יקבלו ניקה ממנו, לכן האור מתלבש בתוך כלי של הגוף, כדי להסתיר את האור מהחיצונים העומדים בחוץ, אבל האור מקיף הוא גדול כל כך עד שאין הגוף יכול לסובלו מבפנים, לכן הוא מאיר ומקיף על גוף האדם בחוץ, ואין לו פחד מהחיצונים שיקבלו ניקה ממנו, כי אדרבה החיצונים בורחים ממנו כמו מאש כי הוא מעוור ומסמא אותם.

הנה כי כן ירווח לנו להבין מה שפתח הכתוב במצוה הראשונה "קדושים תהיו", שנקדש את עצמנו להתקדש גם במה שמותר מצד הדין, כי על ידי שנקיים המצוות כדת וכדין בגבול של ההלכה, וגם נוסף להתקדש בחומרות יותר מהגבול של ההלכה, נזכה להמשיך "אור פנימי" המאיר ומזכך את פנימיות הגוף, וגם "אור מקיף", המקיף על הגוף ומזכך אותו מבחוץ, ומכיון שהאור מקיף מגרש את כל כוחות החיצונים, אין היצר הרע שהוא ראש החיצונים מסוגל לשלוט באדם, ועל ידי זה יכול האדם להתקדש עוד יותר ולהמשיך על עצמו אור מקיף גדול יותר בלי גבול.

"איש אמו ואביו תיראו" צריך להתיירא מהחלק של האם והאב

הבה נמשיך במסע הקודש לבאר לפי זה הקשר בין מצות "קדושים תהיו", ובין המצוה "איש אמו ואביו תיראו", ונקדים מה שנהגו רבותינו הקדושים מבעלזא זי"ע לומר בשם השרף רבי אורי מסטרעליסק זי"ע [רבו של כ"ק מרן השר שלום מבעלזא זי"ע], אשר דיבר בקדשו לפרש הכתוב בפרשתנו: "קדושים תהיו כי קדוש

אני ה' אלקיכם, איש אמו ואביו תיראו", על פי מה ששינו בגמרא (קידושין ל): "שלשה שותפין הן באדם, הקב"ה אביו ואמו". ופירש רש"י שאביו ואמו נותנים לו את הגוף החומרי, והקב"ה נופח בו את הנשמה הרוחנית.

והנה הנשמה שהיא חלק אלקי ממעל, הרי ברור שהיא בתכלית השלימות, ועל כך אנו אומרים בכל יום בברכות השחר: "אלקי נשמה שנתת בי טהורה היא, אתה בראתה, אתה יצרתה, אתה נפחתה בי, ואתה משמרה בקרבי", אך מצד הגוף שהוא החלק של האב והאם צריך אדם להתיירא, שהרי אם אביו ואמו אינם בשלימות, כי אז גם הגוף שנוול על ידם אינו בשלימות, וזה עלול לגרום לו ח"ו שיחטא.

וזהו פירוש הכתוב "קדושים תהיו", מצד הנשמה שהיא חלקו של הקב"ה אתם יכולים להיות מובטחים שתהיו קדושים, "כי קדוש אני ה' אלקיכם", ולכן גם הנשמה שהיא חלק אלוך ממעל היא קדושה, אולם מזהיר הכתוב "איש אמו ואביו תיראו", צריך להתיירא מהגוף שהוא חלק אביו ואמו שלא יהיה פגום.

מן האם נמשך לאדם אור פנימי מן האב נמשך לו אור מקיף

כעבדא קמיה מארייהו נראה להוסיף תבלין לבאר ענין היראה מהחלק של האם והאב שעל כך אומר הכתוב "איש אמו ואביו תיראו", על פי הקדמה יקרה מאירת עינים מתורתו של רבינו האריז"ל ב"שער הגלגולים" (הקדמה י ד"ה עוד נדבר), כי מכא האב נמשך לבן אור מקיף ומכא האם נמשך לבן אור פנימי, והנה לשון קדשו:

"דע כי בהיות האיש מזדווג עם אשתו להוליד בנים, הנה מכא האב נמשך בחינת אור מקיף בבן, ומכא האם נמשך בבן גם כן בחינת אור פנימי... ואמנם אם שניהם נתכוונו לדבר מצוה, יהיה הולד

לכבוד ההילולא של התנא האלקי רשב"י, וכבר הזכיר מנהג זה ה"בני יששכר" (אייר מאמר ג אות ג) שנתן על כך טעם לשבח כדרכו בקודש:

"מנהג ישראל תורה הוא להדליק נרות ומאורות ביום זה, לכבוד האור כי טוב שמתחיל להתנוצץ ביום זה היקר, ל"ג בעומר טו"ב ימים קודם מתן תורה, ולכבוד נשמת מאור התורה בוצינא קדישא אשר נתגלה ביום הזה, וביום הזה עלה לשמי מרומים והוא יומא דהילולא דיליה, לאורו נסע ונלך לכבוד ספרו הקדוש זוהר, המאיר ומבהיק מסוף העולם ועד סופו, והוא מאיר לנו בגלותנו עד כי יבוא משיח צדקנו".

רחש לבי דבר טוב לבאר מנהג קדוש זה, על פי מה שגילה לנו רבינו האריז"ל ענין נפלא ב"שער מאמרי רשב"י" (על הזוהר פרשת משפטים דף ק:), להבין הטעם שניתנה רשות דוקא לרשב"י לגלות בעולם סתרי תורה בזוהר הקדוש, יותר מרבותיו ושאר התנאים שקדמו לו שהיו ביניהם שהיו בקיאים בתורת הנסתר יותר ממנו, כי רק צדיקים כרשב"י שהם מבחינת אור מקיף, יש להם כח להלביש סתרי תורה שיובנו רק לאלו הראויים לכך, והנה הדברים הנוראים בלשון קדשו:

"דע כי נשמות הצדיקים, יש מהם מבחינת אור המקיף ויש שהם מן האור הפנימי, וכל אותם שהם מצד האור המקיף, יש בהם כח לדבר בנסתרות וסודות התורה דרך כיסוי והעלם גדול, כדי שלא יובנו אלא למי שראוי להבינם. והנה רשב"י ע"ה היתה נשמתו מצד האור המקיף, ולכן היתה בה כח להלביש הדברים ולדורשן, באופן שאף אם ידרשם לרבים לא יבינום אלא מי שראוי להבינם.

ולכן ניתן לו רשות לכתוב ספר הזוהר, ולא ניתן רשות לרבותיו או לראשונים אשר קדמו לו לכתוב ספר בחכמה הזאת, עם היות שודאי היו יודעים בחכמה הזאת יותר ממנו, אבל הטעם הוא שלא היה בהם כח להלביש הדברים כמוהו, וזה מה שאמר (זוהר שם) בריה דיוחאי ידע לאסתמרא ארחוי. ובוזה תבין גודל העלם ספר הזוהר אשר כתב רשב"י, שאין כל מוחא ומוחא יכול להבין דבריו".

מילוי כריסו בש"ס אור פנימי טיול בפרד"ס אור מקיף

רחש לבי דבר טוב להרחיב הביאור בזה בדחילו ורחימו, על פי מה שנקדים לבאר ענין אור פנימי ואור מקיף כפי שמבאר בעל ה"תניא" ב"לקוטי אמרים" (פרק מח), כי אור ה' שנצטמצם צמצום אחר צמצום עד שהאדם מסוגל להשיגו ולהקיפו בשכלו נקרא אור פנימי, כי הוא נכנס בתוך השכל והשכל מקיף עליו ומשיגו, אבל אור ה' שאין האדם מסוגל להשיגו בשכלו מפאת עומק

אריז"ל: "הנה מכה האב נמשך בחינת אור מקיף בבו, ומכה האם נמשך בבו גם כן בחינת אור פנימי"

בשבת יש מצות "עונג שבת" במאכלים שהם בבחינת "אור פנימי" ו"כבוד שבת" במלבושים שהם בבחינת "אור מקיף"

בשבת קודש: "כָּל שׁוֹלֵטָי רוֹגֵזִין וּמֵאֲרֵי דְדִינָא פִּלְהוּ עֲרָקִין", כי החיצונים בורחים מאור המקיף של שבת קודש

אריז"ל: "והנה רשב"י ע"ה היתה נשמתו מצד האור המקיף, ולכן היתה בה כח להלביש הדברים ולדורשן"

בגמרא (שבת ק"ח.) כי "עונג שבת" הוא במאכלים: "כשהוא אומר וקראת לשבת עונג, הוי אומר זה עונג שבת, במה מענגו, רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב אמר, בתבשיל של תרדין ודגים גדולים וראשי שומין". ואילו "כבוד שבת" מפרש בגמרא (שם ק"ג.) שהוא במלבושים: "וכבדתו, שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול, וכי הא דרבי יוחנן קרי למאניה מכבדות".

ונראה לבאר ב' ענינים אלו, כי "עונג שבת" שמענג את השבת במאכל ובמשתה שנכנסים בתוך הגוף, הוא בבחינת "אור פנימי" שנכנס בתוך הגוף, ואילו "כבוד שבת" שמכבד את השבת במלבושי שבת המקיפים על הגוף מבחוץ, הוא בבחינת אור מקיף על הגוף מבחוץ, וכן מבואר בדברי רבינו האריז"ל (שער הכוונות ענין רחיצת פניו ידיו ורגליו דף סג טור א) כי מלבושי שבת הם בבחינת "אור מקיף" מיוחד לשבת, ובלשון קדשו:

"ודע כי אין לפחות מן ד' בגדי לבן, והם המלבוש העליון והתחתון, והאזור אשר על לבושו התחתון, והחלוק אשר על בשרו... ומספר ד' בגדים אלו הם כנגד ד' אותיות שם הוי"ה... ודע כי אלו הבגדים הם בחינת אור המקיף מבחוץ, והוא סוד המלבושים כמבואר אצלנו בתפילת שחרית בברכת מלביש ערומים".

ויש להביא סימוכין לכך מדברי חכמינו ז"ל במדרש (ב"ר יא-ב) שדרשו מקרא שכתוב (בראשית ג-ג): "ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו, ברכו באור פניו של אדם, קדשו באור פניו של אדם, לא דומה אור פניו של אדם כל ימות השבת כמו שהוא דומה בשבת". ולפי המבואר רמזו בזה על "אור מקיף" המאיר על פני האדם מבחוץ.

מה נפלא לבאר בזה מאמר הזוהר הקודש שנוהגים לאומרו בליל שבת קודש לפני תפלת ערבית (פרשת תרומה קל"ה): "פַּד עֵייל שְׁפָתָא אִיְהִי

אֲתִיחַדַת וְאֲתַפְרַשְׁת מִסְטָרָא אַחְרָא, וְכָל דִּינִין מִתְעַבְרִין מִינָה... וְכָל שׁוֹלֵטָי רוֹגֵזִין וּמֵאֲרֵי דְדִינָא פִּלְהוּ עֲרָקִין". פירוש, כשנכנסת השבת היא מתייחדת ונפרדת מהחיצונים, וכל הדינים מסתלקים ממנה... וכל שליטי הרוגז ובעלי הדין כולם בורחים, ולפי האמור הרי זה בגלל האור המקיף שמתגלה בשבת קודש המבריא את כל החיצונים.

הנה כי כן ירווח לנו להבין הקשר הנפלא בין החוט המשולש בקודש: "קדושים תהיו", להתקדש בחומרות גם בדברים המותרים, "כי קדוש אני ה' אלקיכם", מופרש מכל עניני העולם הזה, ועל ידי קיום המצוות כהלכה בתוספת חומרות והידורים תזכו להמשיך גם "אור פנימי" וגם "אור מקיף". ומפרש הכתוב התועלת בזה, שהרי "איש אמו ואביו תיראו", שצריך להתיירא מהאור הפנימי של האם והאור המקיף של האב, שאולי לא נמשכו כראוי, לכן התיקון על כך הוא "קדושים תהיו", להתקדש בקיום המצוות בחומרות והידורים, ועל ידי זה זוכים להמשיך ולתקן גם את האור הפנימי והאור המקיף של האם והאב.

ועל כך מוסיף הכתוב המצוה השלישית, שיש עצה נוספת איך לתקן את האור הפנימי והאור המקיף של האם והאב, "ואת שבתותי תשמורו", על ידי שתשמרו את השבת לענגו במאכלים כדי להמשיך "אור פנימי" וכן לכבדו בבגדים כדי להמשיך "אור מקיף", ועל ידי זה מתקנים גם את האור הפנימי והאור המקיף הנמשכים מהאם ומהאב.

רשב"י זכה לגלות תורת הסוד בעולם בזכות האור המקיף שקיבל מיוחאי אביו

בדרך זו במסילה נעלה לבאר שמחת החבריא קדישא של רשב"י כשהגיעו לפרשת קדושים, בהקדם לבאר מנהג ישראל תורה בל"ג בעומר ובפרט במירון על ציון קודש הקדשים של רשב"י, להרבות בהדלקת נרות ומדורות גדולות של אש

"והבא לטהר ולקרב, ראשית הכל יראת ה' להשיג יראת העונש, כי יראת הרוממות שהוא יראה הפנימית לא ישיגוהו רק מתוך גדלות החכמה, ועיקר מגמתו בידיעה הזו יהיה לבער קוצים מן הכרם, כי לכן נקראים העוסקים בחכמה הזאת מחצדי חקלא [מבערים קוצים מן השדה], ובודאי שיתעוררו הקליפות נגדו לפתותו ולהחטיאו, לכן יזהר שלא לבוא לידי חטא אפילו שוגג שלא יהיה להם שייכות בו, לכן צריך לזהר מהקלות כי הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה".

לפי האמור יש לבאר הטעם שהעוסקים בחכמת הקבלה זוכים להיות "מחצדי חקלא", המבערים את הקוצים של הקליפות מכרם הקדושה, כי מאחר שהגילוי של תורת הסוד בעולם, מקורו מהאור המקיף של רשב"י, לכן יפה כח העסק בתורת הנסתר לגרש את החיצונים הבורחים מן האור הגדול של האור המקיף. וזהו הטעם שרבינו חיים וויטאל מזהיר "ובודאי שיתעוררו הקליפות נגדו לפתותו ולהחטיאו", כי הם רוצים למנוע מהעוסקים בתורת הסוד שהיא בבחינת "אור מקיף", להפיל עליהם פחד ולהבריחם.

הנה כי כן ירווח לנו להבין מנהג ישראל תורה הוא, להרבות במדורות אש בל"ג בעומר לכבוד יומא דהילולא של רשב"י, שנתן רשות ביום זה לתלמידו רבי אבא לכתוב את הזוהר הקדוש, שהוא בבחינת אבן הפינה לתורת הנסתר בכל הדורות, כי היות שרשב"י זכה לגלות תורת הנסתר מחמת היותו מבחינת אור מקיף, לכן אנו מדליקים מדורות של אש כדי לעשות פועל דמיון להמשיך מקדושת אור מקיף, להבריא את החיצונים שלא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי.

מעתה יאירו עינינו להבין שמחתם הגדולה של החבריא קדישא תלמידי רשב"י כשהגיעו לפרשת קדושים, שהרי לפי המבואר המצוה של "קדושים תהיו", היא להתקדש גם בדברים המותרים בחומרות היא כדי לזכות לאור מקיף, והרי ציווי זה הוא מיוחד לעוסקים בתורת הנסתר, שהם בבחינת "מחצדי חקלא", הכורתים את הקוצים מן הכרם, ולכן הם צריכים להתקדש במיוחד בכל מיני קדושת כדי לזכות לאור מקיף של תורת הנסתר המגרש את החיצונים ושורף אותם באש הגדולה של האור המקיף.

מכנים "דבר קטן הוויות דאביי ורבא", כי היא בבחינת "אור פנימי" שיכול להתלבש בגוף האדם ונקרא קטן לגבי האור המקיף הגדול.

"וציפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ" באור פנימי ובאור מקיף של תורת הנסתר והנגלה

חשבתי דרכי כי על פי האמור יפתח לנו פתח לבאר מה שכתוב בעשיית הארון ששני לוחות הברית היו מונחים בו (שמות כה-ו):

"ועשו ארון עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו, וציפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית עליו זהב סביב". ופירש רש"י: "שלשה ארונות עשה בצלאל, שנים של זהב ואחד של עץ, ארבעה כתלים ושוליים לכל אחד ופתוחים מלמעלה, נתן של עץ בתוך של זהב, ושל זהב בתוך של עץ, וחיפה שפתו העליונה בזהב, נמצא מצופה מבית ומחוץ".

דרשו על כך בגמרא (יומא עב): "אמר רבא כל תלמיד חכם שאין תוכו כברו אינו תלמיד חכם". לפי האמור יש לומר שרמז לנו רבא בכך, כי היות שתורת הנגלה נקראת על שמו, כמו שמצינו בגמרא הנ"ל "דבר קטן הוויות דאביי ורבא", לכן מזהיר אותנו רבא שכל תלמיד חכם צריך להיות בקי בתורת הנגלה שהיא בבחינת "אור פנימי" וגם בתורת הנסתר שהיא בבחינת "אור מקיף".

וזהו הטעם שצוה הקב"ה לעשות הארון שהיו בו שני הלוחות שהם שורש כל התורה, ארון של עץ מצופה מבית ומחוץ בשני ארונות של זהב, כי יש בזה רמז נפלא על גוף האדם שנאמר עליו (דברים כ-ט): "כי האדם עץ השדה", והוא צריך להיות מצופה מבית ומחוץ בזהב, רמז על תורת הנגלה שהיא "אור פנימי" ועל תורת הנסתר שהיא "אור מקיף" מבחוץ.

כוחו הגדול של רשב"י להבריא את החיצונים באור מקיף

הנה מה טוב ומה נעים לבאר בזה כוחו הגדול של רשב"י, להמשיך ישועות ורפואות על כל הבאים בצל קדשו להתפלל לה' על הציון הקדוש במירון. נקדים מה שכתב רבי חיים וויטאל זצ"ל בשם רבו האריז"ל (הקדמה לשער ההקדמות דף ה ע"א) בענין תכלית הלימוד של חכמת הקבלה:

המושג, נקרא אור מקיף שמאיר על האדם מבחוץ כי אינו יכול להיכנס בפנים בתוך השכל.

מעתה אמינא מילתא חדתא, כי תורת הנגלה המובנת לכל העוסקים בה היא בבחינת "אור פנימי" שנכנס בתוך השכל, אך תורת הנסתר שהיא למעלה מהשגת אנוש היא בבחינת "אור מקיף", שאין לו גבול ותכלית ומאיר על האדם מבחוץ. ונראה להביא סימוכין לכך ממה שכתב הרמב"ם (יסודי התורה פ"ד הי"ג), ופסק כן הרמ"א (יד"ד סימן רמו ס"ד) בלשון קדשו:

"ואני אומר שאין ראוי לטייל בפרדס, אלא מי שנתמלא כריסו לחם ובשר, ולחם ובשר הוא לידע האסור והמותר וכיוצא בהם משאר המצוות, ואע"פ שדברים אלו דבר קטן קראו אותן חכמים, שהרי אמרו חכמים (סוכה כח). דבר גדול מעשה מרכבה ודבר קטן הוויות דאביי ורבא, אף על פי כן ראויין הן להקדימן, שהן מיישבין דעתו של אדם תחילה, ועוד שהם הטובה הגדולה שהשפיע הקב"ה ליישוב העולם הזה כדי לנחול חיי העולם הבא".

וכן הזהיר רבינו חיים וויטאל בהקדמתו שנדפס ב"עץ חיים" (דף א טור ד): "ואמנם אל יאמר אדם אלוה לי ואעסוק בחכמת הקבלה מקודם שיעסוק בתורה במשנה ובתלמוד, כי כבר אמרו רבותינו ז"ל אל יכנס אדם לפרדס אלא אם כן מילא כריסו בבשר ויין, והרי זה דומה לנשמה בלתי גוף".

לפי האמור יומתק להבין דקדוק לשון הרמב"ם, שהמשיל לימוד תורת הנגלה למילוי כריסו בלחם ובשר, כי כמו שהלחם והבשר נכנסים בתוך גוף האוכל וממלא את כריסו, כן נגלות התורה הם בבחינת אור פנימי שמתלבש בתוך גוף האדם. אך לעומת זה המשיל העסק בתורת הנסתר לטיול בפרדס, כי כמו שהמטייל בפרדס נהנה מעצי הפרדס שמקיפים עליו מבחוץ, כן העוסק בתורת הנסתר שהיא בבחינת אור מקיף הרי הוא זוכה לאור מקיף שמאיר עליו מבחוץ, ועל ידי שני האורות הפנימי והמקיף תורת הנגלה ותורת הנסתר מזדכך הגוף מבית ומבחוץ.

יש לומר שמטעם זה מכנים חכמינו ז"ל את תורת הנסתר "דבר גדול מעשה מרכבה", כי היא אור גדול בבחינת "אור מקיף" שאינו יכול להתלבש בתוך הגוף, ואילו את תורת הנגלה

תורתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

להורדת המאמרים shvilei.com
לקבלת המאמרים באימיל: mamarim@shvileipinchas.com